

Roela Keskkool

RÕIVASTLUSEST

1920 - 1940

Töö teostajad :

Eve Eerik 11.kl.
Tiina Maasik 11.kl.

Juhendaja :

Maret Tralla

Roela 1990

KÜSIMUSI RÕIVASTUSEST

I Kodanlik periood (1920-1940)

1. Kas Teie peres kooti antud perioodil riietusesemeteks kangast? Milliseid materjale (mis tehnikas kootud, mis värvi) millisteks riietusesemeteks kasutati?
 - Kangast kooti kodus.
 - takust - voodilina
 - linasest - voodiriided, käterätikud
 - poolvillane - voodiriided
 - poolvillane - kleidid, ülikonnad
 - villane - ülikonnad
 - värvid: hallikad toonid
 - valge
 - villa värviti
2. Milliseid riietusesemeid eelpoolloetletud materjalidest õmmeldi kodusel teel? Lasti mujal valmistada?
 - Kodus õmmeldi: pesu
 - naisteriietus
 - Mujal õmmeldi: külarätsep
 - meeste riietus
3. Millist riidematerjali osteti poest?
 - Poest osteti sitsiriiet
4. Milliseid riideesemeid valmistati poekangast? Millisest materjalist milliseid esemeid õmmeldi kodus, milliseid lasti võõrastel õmmelda?
 - Poest ostetud sitsist tehti sitskleidid ja päevasärgid.
5. Millist riidematerjali kasutati rõivastusesemete valmistamisel rohkem, kas kodus kootud või ostumaterjali?
 - Kui kodukangast, siis mis põhjusel?
 - Kui poekangast, siis mis põhjusel?
 - Muutus see aja jooksul? Kuidas, miks?
 - Rohkem kasutati kodukootud materjali. Poes ei olnud kõike saada ja polnud raha. Hiljem hakati rohkem ostma poest, sest Eesti Vabariik läks rikkamaks ja põllumajandussaadustest sai rohkem raha.

6. Kus õmmeldi riideid?
 - kodus (kes õmbles, kus oskus õpitud?)
 - õmbleja-rätsepa juures (kus elas see ametimees-naine, kas samas külas, lähikonnas, mujal?)
 - Riideid õmbles õde ja tema õppis õmbleja juures. Rätsep elas külas.
7. Milliseid riideesemeid õmmeldi kodus? Kellele?
 - kodused riided
 - tööriided
 - peoriided
 - üleriided
 - pesu
 - meestele, naistele, lastele eraldi loetelu
 - Riideid õmmeldi kõigile
 - kodused riided - kodus
 - tööriided kodus
 - peoriided - rätsepal
 - üleriided - rätsepal
 - pesu - kodus
8. Mida lasti rätsepal-õmblejal õmmelda? Kellele?
 - Rätsepal lasti õmmelda vanematele peoriided ja üleriided.
9. Kui tihti (näiteks aasta jooksul) käidi rätsepa-õmbleja juures?
 - Rätsepa juures käidi 1 kord aastas.
10. Kas oli kodudes õmblemas käivaid õmblejaid-rätsepaid? Milliseid rõivaid ja kellele nad õmblesid?
 - Mõnes peres käidi kodus õmblemas. Õmmeldi meeste ülikonnad ja naiste peokleidid.
11. Kust võeti mood?
 - Mood mõeldi ise välja, või rätsepa soovitusel, või ka teiste eeskujul.
12. Milliseid värve ja värvikombinatsioone rõivastuse eelistati? Muutus see aja jooksul? Kuidas? Miks?
 - Eelistati värvitoonidest valget, tumepruuni, lillat ja musta. Aja jooksul eriti ei muutunud.

13. Millal hakati ostma valmisrõivaid?
Milliseid valmisrõivaid osteti (peoriideid, tööriideid, üleriideid, pesu)?
Kellele?
Kus käidi valmisrõivaid ostmas?
- Valmisrõivaid hakati ostma umbes 30-nendatel aastatel (peoriided) Rakvere linnas.
14. Kes olid põhilised moeuuendajad külas?
- külaintelligents
- talupere
- teenijatüdrukud
- mehed, naised
- Külaintelligents - külakooliõpetajad
15. Kas mäletate, et mõni moeuuendus võeti külas vastu vaenulikult? Milline? Miks?
- Ei mäleta.
16. Kas sisserännanute rõivastuses oli märgata erinevusi võrreldes kohaliku elanikkonnaga? Millised? Milles avaldusid? Kuidas sellesse suhtuti?
- Ei olnudki sisserändajaid. Linna ja kohalike elanike rõivastuses vahe oli. Linnaelanikud ostsid tavaliselt enamus rõivaid poest.
17. Kas oli vahe linna ja kohalike elanike rõivastuses? Milles see Teie arvates väljendus?
Kui võimalik, siis kirjeldage täpsemalt ei liiki rõivastusesemeid, lisades ka kasutamise aastad.
- Linnarahva poest ostetud rõivad erinesid maarahva omadest, mis olid valmistatud kodus. Linnas kanti kübaraid.
18. NAISTE RÕIVASTUS.
Naiste pidulik rõivas (ka üleriided, jalanõud, peakatted)
Milliste sündmuste puhul kanti?
- materjal
tegumood
kus valmistatud
- kas lasti spetsiaalselt mõne sündmuse puhuks uus rõivas valmistada
- mitu komplekti oli pidulikku rõivast

- kas valitses sesoonsus (talvel-sevel erinev)
- kui kaua (aasta, mitu aastat) kasutati piduliku rõivana
- mida tehti moestläninud rõivastega (tehti ümber, kanti ära tööl)
- piduliku rõiva juurde kuuluvad ehted

N a i s t e t ö ö r õ i v a d (ka üleriided, jalanõud, peakatted)

Millisel tööl kanti?

- materjal
- tegumood
- kus valmistatud
- mitu komplekti
- sesoonsus

N a i s t e a l u s p e s u (elementide kaupa: särk, püksid, pihik, rinnahoidja, alusseelik, sukahoidja jne.

Millal hakati aluspesu kandma? Millist?

Kas talve ja suvepesul oli erinevusi (materjalilt, lõikelt, milliseid liike millal kanti)?

Mitu komplekti oli pesu?

Kus pesu valmistati (õmmeldi kodus, lasti õmmelda)

Millal hakati ostma valmispesu? Millist?

N a i s t e ö ö p e s u

Millega öösel magati?

Kas oli selleks spetsiaalne rõivas?

Mis materjalist?

Tegumood?

Mitu komplekti?

Kus valmistatud?

- Naiste pidulik rõivastus - rahvamajades tantsupeol

materjal - villane, hiljem peenvillane

- siidkleidid (milanees, siid)

tegumood - pikad kleidid, ilma läbilõiketa, nahkvööd

- ostetud laatadelt

- kingad poolkõrged, laia kontsaga

Rikkamad lasid õmmelda uue rõiva mõne sünnimuse puhul.

Pidulikku rõivast oli tavaliselt 1 kleit (komplekt)

Talvel ja suvel oli erinev rõivastus.

Pidulikku rõivast kanti, kuni enam ei kõlvanud, siis tehti ümber lastele, kanti külasiimanitel.

- ehteid ei olnud

t ö ö r ö i v a d - heinaajal sitskleit, lihtsalõikeline sügistöödel paksud seelikud, dresse ei olnud. Materjal põhiliselt sits, puuvillane, flanell. Seelikud kroogetega. Valmistatud kodus 1-2 komplekti.

a l u s p e s u: valgest pesuriidest püksid ja särk, rinnahoidja, alusseelik, sukahoidja. Kanti kogu aeg.

Talve-ja suvepesul erinevust ei olnud, tavaliselt 2 komplekti, tehti kodus. Hiljem osteti poest särgid, püksid, kombineed.

ö ö p e s u: tavaliselt magati sama pesuga, mõnel oli ka sitsriidest öösärk 1-2 komplekti. Osteti laadalt või valmistati kodus.

19. MEESTE RÕIVASTUS

Pidulik ülikond villasest riidest 1 komplekt, talvel paksemad. Pidas vastu 3-4 aastat. Kanti ka lipsu.

t ö ö r ö i v a s: kodukootud villane, suvel linasest riidest püksid 1 kompl. Kodus valmistatud, tööjoped olid pikad (allapoole tagumikku)

a l u s p e s u: pikad püksid ja särk linasest riidest, talvel ja suvel ühesugused, 3 kompl. valmistati kodus. 50-datel trikoosärgid.

ö ö p e s u: - sama pesu

20. LASTE RÕIVASTUS

p p i s i d: pintsak, püksid, talvel lambanahkne kasukas. Lapsed peol ei käinud. Jalas pastlad või poolsaapad.

t ü d r u k u d: suvel sitskleidid, talvel flanell või koduvillased kleidid, jalas puuvillased sukad. Jalas sandaletid ja poolsaapad, 30-datel kingad. Koolis tumedad kleidid

Kasutatud kirjandus

1. ENSU Riiklik Etuograafiamuuseumi
püstitusleht nr. 178.
2. Eirik, Hilda mälestused.
3. Maasik, Aina mälestused.

Sisukord

1. Rõivastused (1920-1940) 2 lk.

2. Kanitatud riijandus 8 lk.